

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Տարեկան 12 ֆր.
Վեցամսեայ 6 «

ԱՐՏԱՍԱՀԱՐՆ
(2 քիւ լեկի ծրարով)
Տարեկան 14 ֆր.
Վեցամսեայ 7 ֆր.

ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 տղ.
Վեցամսեայ 1.50 »

ԿԱՆԽԻԿ

Մանուցման տղը
20 սանթիմ

ԻՐԱՎԱԿԱՆ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ՀԱՍՏԵ

Rédaction du journa

„Iraivounk“

VARNA (Bulgarie)

Редакция

на ВѢСТНИКЪ

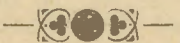
„Иравункъ“

ВАРНА (Българя)

Գրութիւնի և
չին տրմի

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆՑՈՒԴԱՐՁՔ

Թէ՛ Կ. Պոլսոյ և թէ՛ Բարի
զի դիւանագիտական շրջանակնե
րու մէջ վերջին օրերս լարվ մտած-
ման տաւորկայ եղած է ֆրանսա-
կան դեսպան Մ. Գոնսթանի և
Բ. Գրոնս միջև ծագած անհամա-
ձայնութիւնը։ Այս անհամա-
ձայնութիւնը զլիարատագէտ եր-
կու կէտերու վրայ կը գտնուի,
տառաւոր քարաքիւղներու խնդիրը,
երկրորդ՝ երկու ֆրանսական հպա-
սակներու թուրք կառավարութե-
նէ 800.000 լիւրա պահանջին կար-
գադրութիւնը։

Մ. Գոնսթան իր պաշտօնը բա-
տանձնելու տառաւոր տարին ամէն
նիւնուրիւն և հաճոյակատարու-
թիւն ցոյց տուաւ, որպէսզի թէ՛
թուրքերուն աղէկ երեսայ և թէ՛
ֆրանսական ազգեցութիւնը, որ
բաւական կատարած էր Պոլսոյ մէջ,
գործցնէ։ Նա իր այդ նպատակին
մասամբ հասած նկատեց զինքը,
երբ յաջողեցաւ երկուրդը համոզե-
լու որ թուրք պարտականներ Բա-
րիդ ալ զրկուին ուսանելու համար՝
պատերազմական և ալ պիտոյքնե-
րու հայթայթութեւն ֆրանսական
տուններու և ընկերութիւններու ալ
յանձնարարաւ, զիւրապէս այս
կարգի աննշան յաջողութիւններ
իրեն թրքասերի մը յատկութիւն-
ները տուին, որով մինչև իսկ
Շէքեր Գօնսթան ֆաշա թրքական
տնտեսութիւնը արժանացաւ։

Բայց չաքարի այդ անուշա-
թիւնը անուշա տեսական չէր բը-
լար, քանի որ գործը պղպեղի
հետ էր։ Թուրքը իր դառնութիւնը
վերջապէս ցոյց տուաւ մինչև որ
Մ. Գոնսթանի բերանը այրեց.
սա համոզուեցաւ թէ ինք որչափ
որ ալ անշուշ վարուի չպիտի կրնայ
թրքական դառնութիւնը բարե-
խառնել։ Թէ՛ քարաքիւղ և թէ՛
800 հազար ոսկիի համար իր նո-
թաները ու գիմուսները ապար-
գիւն մնացին։ Թուրքը չի չեղե-
ցաւ իր ձգտումներէն ու իր գիտ-

յածէն։ Գոնսթան հարկադրուե-
ցաւ նոյն իսկ Մ. Տէլքասէէ խնդ-
րել որ զինքը ետ կանչէ։ Բայց
արտաքին գործոց նախարարը խըն-
դիրը նախարարական խորհրդակ-
ցութեան ենթարկելէ վերջ, Բա-
րիդի Օսմ. դեսպան Միւնիւր պէյը
իր քով կանչելով, Մ. Գոնսթանի
պահանջին վրայ պնդեց ու պա-
հանջեց որ մինչև օգոստոս 20 վըճ-
ուական պատասխան մը բերէ իրեն։
Վերջնագրի մը ուժը ունեցող Տէլ-
քասէի այս յայտարարութիւնը
ժամը կշռեց Սուլթանի մտքին վը-
րայ, որ անմիջապէս դեսպան Մ.
Գոնսթանը ունեւորութեան կան-
չելով, մեղմ չեղուաւ մը, երկու
խնդիրներն ալ բարեկամական ձե-
ւով կարգադրելու յոյսը տու-
աւ։ Թէևս դեռ որոշ չէ թէ
ինչ պայմաններու տակ պիտի
կարգադրուին այդ խնդիրները,
բայց սա յայտնի է թէ Սուլթանը
ըստ իր սովորութեան, ուժին տալու
խոնարհիլ հարկադրուած զգաց
ինքզինքը։

Գերմանիոյ Ֆրէտէրիկ մայր
կայսրուհին մահը եւրոպական
շատ մը արքունիքներ սուգի մէջ
գրաւ։ շատ մը թագակիր զուխ-
ներ այսօր կերթան խոնարհիլ կը-
նով մը դադարին առջև, որ մեծա-
զօր կայսեր մը կինը ըլլալով հան-
գերծ վիշտերու մէջ կը տառապէր։
Հոս կը յիշէ մարդ Ֆէնէլօնի սա-
խօսքը։ « Երջանկութիւն, եր-
ջանկութիւն, որ խոյս կուտայ
արքայական պալատներէ, կուգաս
աղքատիկ խրճիթներու մէջ բնա-
կիւ »։ Ֆրէտէրիկ կայսրուհին զա-
ւակներ հողին յանձնեց, գրեթէ երի-
տասարդ տարիքին մէջ այրի մնաց,
բայց այրի մնալէ առաջ ալ, երբ
իր ամուսնոյն հետ քով քովի կայ-
սերական գահուն վրայ կը բազ-
մէր, կատարելապէս ազատութիւն
չի վայելեց։ որովհետեւ հակառակ
իր ու իր թագակիր ամուսնոյն
կամքին ու փափաքին կարող չէ-
ղաւ իր գուակը վիթխարիա իշ-
խանուհին ամուսնացնել Պոլսկարի.
ոյ նախկին իշխան Ալէքսանտր
Պաթէմպէրիկի հետ, որ Սերպերու

դէմ Սլիվիցայի յաղթութեամբ
կը փառաւորուէր այն ատեն։ Այս
ամուսնութեան արդիւք հանդիսա-
ցողը Պէզմարքէ էր, որ Ռուսիոյ
անհաճոյ չեղեալու քաղաքական
մտածումով մը չիթոյլատրեց իշխա-
նուհին Չարէն չախուած Պաթէմ-
պէրիկի հետ ամուսնացնել, և յետ
երկար վիճաբանութեանց Պիզ-
մարք յաղթող հանդիսացաւ։ այս
երկամէ նախարարապետը կայս-
րուհին փափուկ սիրտը վիրաւո-
րելէ չէր քաշուէր ուրիշ շատ պա-
րագաներու մէջ ալ։ զանի Գաղղի-
ացոց համակիր կը գտնէր ու ան-
գլխաւոր կ'ամրաստանէր։ վերջա-
պէս խնդը կայսրուհին ոչ առաջ և
ոչ այրիաւալէ վերջ վիշտիւրէ դերծ
չի մնաց թէ՛ քաղաքական և թէ՛
ընտանեկան տեսակէտով։ Ինք իր
որդւոյն, Վիլհէլմ Բ. ի բռնած
ընթացքին ալ համակիր չէր, ո-
րովհետեւ նա ալ, թէևս Պիզմարք
գործէ քաշուած, բայց անոր ուղ-
ղութեան կը հետեւէր, կայսրու-
հին երկար տարիներէ ի վեր ա-
ռանձնացած կեանք մը կանցնէր
Ֆրանսիական մօտ գտնուող իր ա-
պարանքին մէջ, և տարիէ մը ա-
ւելի էր։ որ հիւանդութեամբ կը
տառապէր։ Ինք Սիլվիոյ վիթխարի
թիւ թագուհին անդրանիկ դուս-
տրըն էր, Վիլհէլմ Բ. ալ իր
անդրանիկ զաւակն։

Իտալացիք ևս երկու օրէ ի վի-
սուգի մէջ մտան, նախորդ նա-
խարարապետ Մ. Ֆրիսքի մահ-
ուամբ։ Իտալացիներէ այնչափ
սիրուած ու օտարներէ յաբգուած
այս մեծ գիւտնողէտը երկար ու
տաժանելի հիւանդութենէ վերջ,
կուգայ իր մահկանացուն կնքել
82 տարեկան հասակին մէջ։

ԳՈՒՐՊԵՑ

ԱՇԱԿԵՐՏ ՄԸ

Գրաշարութիւն սորվել փափա-
քող աշակերտի մը պէտքը ունինք
մեր տպարանին մէջ։

ՊԱՏՈՒՑ ԱՏԵԱՆԸ Ի ԲԱՐԻՉ

Բարիգարակ մի քանի ազգայիններ
ամիսներ առաջ բարի շարժառիթով
մը ուղած են՝ հայ գաղութը ֆրան-
սական կառավարութեան ներկայացը-
նող կեդրոնական մարմին մը կազմել
Բարիդի մէջ, որուն համար երկար
խորհրդակցութիւններէ ու փոփոխու-
թիւններէ վերջ, իրենց մէջէն իբրեւ
անդամ կը նախարարուին Պ. Պ. Թաւա-
նէի, Ղամպարօֆ, Մէլիքօֆ, Իսկէն-
տէր, Չօպանեան, եւն. եւն. . . .
Այս բոլորը կը կատարուի առանց հա-
զարէ աւելի գաղթականներու գիտակ-
ցութեան։ Հարկ է ըսել թէ օրինա-
ւոր ու լուրջ գործ մը պէտք էր Բիւ-
պիսէթի դրութեամբ կատարուէր, ո-
րով ամէն անպատեհութիւն կանխած
պիտի ըլլային անշուշտ։

Այդ մարմինը դեռ իր սաղմնային
վիճակին մէջ Պ. Պ. Գայայեան և
Գալաքան, իրկու շիւրիկ ազգային
ներ, նոր շարժում մը առաջ բերելու
մարմնացով ու անով ինքզինքներն հան-
րութեան ծանօթացնելու երախայա-
կան միտածումով մը կը սկսին ամբաս-
տանութիւններու անկող ամպրոպ մը
պտտելով անդամներէն Պ. Պ. Իսկէն-
տէրի ու Չօպանեանի դէմ։ Ասոնք ի-
րենց կարգին պատուոյ ատեն մը կ'ա-
ռաջարկեն, որ կը կազմուի երեք ան-
կողմնակալ գաղաւթներով, որոնք
Պ. Իսկէնտէրը սիւլփիսաւան միւսքի-
փիւ, իսկ Չօպանեանի դէմ ամբաս-
տանութիւնները՝ ճօն բոլորի կը հըռ-
չակին։ Այս վճիռները կը ստորագ-
րուին ամբաստանող ու ամբաստան-
ւորներու կողմէ։

Այս տողերը կը գրեմ անվահերաբար
չպատկանելով ու եւ է քաղաքի եւ ոչ
ալ ու եւ տեսակէտով շահու ակնկա-
լութեան մը։ արդէն վստահ եմ որ
Բարիդի մտաւորական տաղձ երիտա-
սարգութիւնը համակարծիք է ինձ
այս զուտ Ազգային խնդրոյն առ-
թիւ կազմած համագման մէջ։

Պ. Իսկէնտէր՝ Բարիդի հայ գաղ-
թականութեան Աւետարանն է, եթէ
կարելի է այսպէս կոչել, ասի
ամէն պարկեշտ մարդ կրնայ դիտաւ
պրպակելով անոր օղտակար ու անկեղծ
ազգային — հանրային կեանքը գոր-
վարած է քան տարիներէ ի վեր։

Այլ եւս պոռնկացած հոգի մը ունե-
նալու է անուանարկելու համար այն
անձերը որոնք է՛ն իտեալ անձնագո-
հութիւններով կը շարունակեն արդիւ-
նաւորապէս ծառայել ազգին այս տը-
ւածութիւն կացութեան մէջ։

Իսկ Պ. Չօպանեան՝ լաւագոյն գործ
մը բրած կըլլայ՝ բոլորովին հեռանա-

լով հանրային հանգամանք ունեցող բո-
լոր գործերէ, քանի որ, պէտք է
խոստովանիլ, իր անհամբար ու իրա-
նիք բնաւորութիւնը հսկայիւրի
գարծուցած է ինքզինքը բոլոր իր
չորջր գտնուողներուն, ու եթէ չա-
րունակէ աշակէս, ամէն քայլափոխի
պիտի հանդիպի անոնց՝ որոնք զինքը
գործունէութենէ մը հեռացնելու հա-
մար պիտի զիջանին թերեւս Ազգին
ընդհանուր շահերուն իսկ վնասել։
Այս իմ բոլոր խորհրդածութիւն-
ներս արտասանման արձապանք չպիտի
գտնէին՝ եթէ երբէք նոր թուածի - զո-
ւրիք տեսարան մը տեղի չունենար։
Յուլիս 30 իգիշեր Պ. Պ. Գալանեան
և Գալանեան Բարիդի հայ գաղութ-
ընդհանուր խորհրդի Սալ տ' Օսթանի մէջ
ուր շոգափելի փաստերով, գտնուած
նամակներով միանգամ ընդ միշտ պի-
տի դատաւարութիւն Պ. Իսկէնէրը եւ
Պ. Չոպանեանը։

Նախ Պ. Գալանեան (ի խաչ հան զգա-
լի հեղինակը) մէքիսթօֆէլէս մը, ըս-
կըսաւ արագուակաւ ինկերսիներու
անպարզիւմ շարք մը որմէ ունէ հե-
տեւորութիւն հանել բացարձակապէս
անկարելի եղաւ բոլոր ունկնդիրներու
կողմէ։ Անոր յաջորդեց Պ. Գալանեան
ճեան, անձ իսկ վոթրիլիստ մը՝ որ եւ-
րեք ժամ անդադար հանգիստակցանքի
ուղիք ըրաւ անխնայաբար շարժապիւն
մը, ու Աստուած, ինչ որ բարձր
յանգիտութիւն յայտարարել թէ իր
խօսքերը իրեւ պատգամ պէտք է ըն-
դունել, թէ ի հարկին բոնի ոյժը իր
կողմէն է իւր իւր ընդունելի տա-
լու համար իր բոլոր սահմանակցող
համոզումները։ Ու ինչ համոզումներ
թէ այսինչը իր գաւակը չվստահիր
եղեր Չոպանեանի քով կէս ժամ ձգել,
թէ Չոպանեան կազմուելիք մարմին
առիժ Անաթօլ Ֆրանսի իմացուցած
ըլլայ իր անգամակցութիւնը, թէ
ծանօթ օրիորդի մը պատճառ եղած
ըլլայ Բարիդ գալուն։

Աւ ըսէք կը խնդրեմ, ինչ բան ա-
ւելի « պայտի » աւելի ջլիկ, Սու-
լուխուլեցի, « հէքի » ընել տալու
չափ ցնցող քան այս բոլոր անհեթե-
թութիւնները։ Ականջը խօսի այն
երանելի վրոշիկին որ երբեմն ան-
հարկի, անպատկառ ու տենդոտ յա-

րատեւութեամբ կը յայտարարէր թէ
Չոպանեան Օսթանեան զեպանատան
չորջր կը գառնայ, անցողակի կը
հարցնեմ իրեն թէ՞ արդեօք ներս մըտ-
նելու համար իրեն հարցնելու կը
վարանէր։

Ու չորս ժամուան անխնայաբար
տառապան ատենախօսութիւններէ վերջ
փոթորակից ձայներու ու պոռկոտե-
րու բարեկոնի մը աշխարհակ ու տա-
րապայման խառնաշփոթութեան մէջ
վերջ պէս՝ Սալտիկ տէրը՝ բարիար
մտածումով մը՝ լոյսեքը մարեց ու կա-
տակարարութիւնը վերջացաւ։

ԲԱՐԻԶ

ՏԱԿԻԷ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

[Մեր մասնաւոր քղաքական]

Սօֆիա, 30 յուլիս

Երէկ բացուեցաւ մակեդոնական
ընկերութեան ընդհանուր ժողովը,
ուր պատուիրակ պիտի ունենան Պու-
կարիով մէջ գտնուած բոլոր Մակեդո-
նիկ ընկերութիւնը։ Որչափ կըրցայ
իմանալ տակաւին եկած չեն բոլոր
ներկայացուցիչք, սակայն կը սպա-
սուին։
Ժողովը պիտի զբաղի կեդրոնական
կոմիտէին անցեալին եւ ապապային
մէջ բռնած եւ բռնելիք քաղաքակա-
նութեամբը եւ հաշտութեամբը, պիտի
ընտրէ կեդրոնին անդամները
կամ պիտի վերահաստատէ. աղայք
անգամ վարժուած են այլեւս այսպիսի
ժողովներու ըրածներին եւ ընկերքնե-
րին, ասոր համար ալ հարկ չկայ
թուղթ մըտել. սակայն կէս մը
կայ, զոր կարծէ գիտնալ։

Սարաֆօվին եւ ընկերացի բոնուլեյն
զկնի առժամանակեայ վարիչ մարմին
մը կազմուեցաւ եւ այս աւելի ի յար-
գանս ձերբակալելոց այն յոյսով, որ
եթէ անպարտ արձակուին, պիտի
շարունակեն իրենց պայտուն։

Առժամանակեայ բոլորովին տար-
բեր մարքի վրայ առաջին օրէն իսկ
աշխատեցաւ իր գիրքը ներսէն՝ ու
զբաւէն զօրացնելու. իւր պետը, Մի-
խայիլովսքի, գրեթէ յայտնի համար-
ձակ կը պախարակէր ընկերութեան

բարձրագոյն վարիչներուն ընթացքը
եւ նոր ուղղութիւն մը կը ցուցնէր
ու կը զօգէր, որով կու գէր իրեն գը-
րաւել կառավարութեան, ժողովրդեան,
նամանաւանդ ընկերութեան համակ-
րութիւնը, աստիճան մը յաջողեցաւ
Միխայիլովսքի իւր նպատակին մէջ
աւելի հանդէպ կառավարութեան, ա-
կայն գաւառներու ընկերութիւնք չը
շոյցէին զինքը, հաւանական իրեն
բռնած ներքին ու արտաքին քաղա-
քականութեան, որով կու գէր միայն
պաշտօնին մէջ հաստատուել, զիրքը
զօրացնել. միւս կողմանէ հայրենա-
սէր եւ ուղղամիտ Մակեդոնացիին չէր
կրնար ի մոռացնալ տալ իւր հարա-
գատ դաւակայ այնչափ գործունէու-
թիւն. հիմա պատուիրակներ երկու
մասի կը բաժնուին բաւ ալ. հա-
մակիր նախորդին, համակիրներ եւ
հիմակուներն, Պորիս աւելի հետեւ-
ւողներ ու բարեկամներ ունենալ կը
կարծուի քան թէ Միխայիլովսքի.
ուստի խնդիր է թէ ինչ պիտի կրնայ
ընել ժողովը կեդրոնին անդամոց ըն-
րութեան մէջ, երբ տակաւին Սա-
րաֆօվի եւ իւր ընկերացի գաղտնայն
պիտի սկսի եւ յայտնի չէ՝ թէ ինչ
վարձան պիտի ունենայ։

Ընդհանուր ժողովով մի քանի պատ-
ուիրակներ— Պորիսանի— տաղարկե-
ցին տակաւին օրիւր յառաջ, որ ժո-
ղովը յետագային մինչ ցլիկը դատին,
որպէսզի եւ ըստ այնմ կարողանան
վերջնական որոշումներ առ, սակայն
հակառակորդք, որ իրենց ձեռքն ու-
նին այժմ գործին զկն, իրենց կա-
րելին ըրին ժողովը բանալու, որպէս
զի յաջողին իրենք ընտրուելու եւ
ձախճախելու հիւսիսը։

Ինչ պիտի ըլլայ հապա վերջը,
եթէ Պորիս անսկզբ արձակուի, բա-
ժանուաւ եւ կռիւ ընկերութեան մէջ,
սակայն զօրաղագար քիչեր կը խոր-
հին ասոր վրայ։

Չզիտեմ, ինչո՞ւ այս ետաքիւն.
ինչ ոգի. եթէ իրօք անկեղծութիւն
կայ գործին մէջ, եւ ինչո՞ւ չըլլայ
ալ՝ ինչո՞ւ։

Ինչպէս ըսի, այսօր պիտի սկսին
Սարաֆօվի դատն ալ. իրեւ չորս յա-
ւելուած մը ցարդ այս մամին գրածնե-
րուս, եւ պիտի գրիմ այսօր, որ Պ.

Ռատուլովօ իրր պաշտպան - փա-
տարան ներկայացուած է վերջին պա-
հուն։ Գործը հետաքրքրական ըստ
ամէնայնի, դատաւարութիւնը աւելի
եւս հետաքրքրական պիտի ըլլայ, զի
առաջին անգամն է, որ Պուկարիով
մէջ այսպիսի խոչոր եւ պարտապանաց
դատ մը կը տեսնուի. թէ ինչի պիտի
յայտնուին, քանի՞ օր պիտի տեւէ
դատը, մանաւանդ թէ ինչ վախճան
պիտի ունենայ. ամէնքն ալ ուշադր-
բար բարեկր են, եւ եւ կը խոստանաւ
ըստ կարելոյն դոհանել « Իրաւուն-
ք » ի ընթերցողները։

Երէկ տեղի ունեցաւ մեր թաղակա-
նի ընտրութիւնն ալ. 153 քուէար-
կուներէ միայն 47ը մասնակցած էին.
ընտրութիւնը եղած է ըստ բարձրա-
գոյն հրամանի — ընտրելիք միայն
պուկարիովսկայականներ. ասոր համար
էր որ քիչի քուէ բերած են, թէ
անտարբեր գտնուած է ժողովուրդը։

Եթէ հոգի պիտի ընտրուէին — որ-
չափ փոքր թիւ, զի ո՞վ պիտի տեսնէ
այսչափ գործեր. . . — ընտրուած են
միայն հինգ, երկուքը համառակա-
նի միացած է եւ այս ալ տեղի պիտի
ունենայ Օգոստոս երկուքին, բաւո-
րոյման ընտրողականին։

Որո՞նք են ընտրուածները. ինչե՞ր
գարծած են գործին մէջ, շատիւ չեն
կրցած հասկնալ. սակայն հասկցողներ
ալ չեն պակսիր։

Ճաւալի է միայն թէ երբ պիտի
գործենք ու շարժինք ըստ օրինի,
ե՞րբ. . . որ միայն դարձանաւ է այն-
չափ եղծումներու բարձման, թէ ոչ
զոր ջանք, անօգուտ վատակ։

Յ. Յ. ԴԱՇԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Պ.

Գաղանկցական կուսակցութեան գոր-
ծունէութիւնը գլխաւորաբար երկու
տեսակէտերով յեղ. կուսակցութեան
մը տառապանք նպատակին հակասե-
լով ազգային պայքարին յաջողու-
թեանը մանաբար հանդամանքի մը տակ
մեզ կը ներկայանայ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԻՐԱՆԻՆԻՔ»-ի (4)

ԳՆՈՒՆԻ

(ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

Ա.

— Նայէ՛, ա՛յ մենք կերթանք, ըսաւ Մուստա-
ֆօն։

Ու երկու պահակները գլուրը բացին ու մակնե-
ցան առանձնաբանէն։

Երիտասարդը հաղիւ յիշողութիւնը կ'ամփոփէր,
նկրս մտաւ բանտապահը։

Պէտք է խոստովանիլ թէ այս մարդը, որ տա-
ւը տարիներէ ի վեր բանտապահութեան պաշտօնով
ապրած էր, ոչ չատ միամիտ եւ ոչ ալ խորագէտ
մէկն էր, հետեւաբար ոչ չատ չար էր ոչ ալ շատ
բարի։

— Քիզի բարի լուր մը տա՛մ, ըսաւ բանտապա-
հը զրեթէ անկեղծութեամբ մը։

— Ինչ լուր Հասան աղա, հարցուց երիտա-
սարդ բանտարկեալը։

— Իմացայ որ ձեր Պաստիկ էֆէնտին Սուլթա-
նին զինքն եւ մեր Վահագն թագաւորին ներումը
խնդրի է։

— Յետո՞յ. . .

— Սուլթանը խոստացիր է իրաւէով մը ընդհա-
նուր ներում չնորհել հայ բանտարկեալներուն։

— Ատիկա ճե՞շդ է։

— Այո՛, եւ սուտ չիմ խօսիր։ Եթէ այսօր
մինչեւ իրիկուան լուրը չ'առնի, վաղը ամպատ-
ճառ պիտի իմանանք։

Բանտապահին այս բարի լուրը լուրջին անհա-
ւատալի երեւաց. որովհետեւ չատ անգամներ լըս-
ուած էին առանկ լուրեր։ Բայց իրիկուան զէմ
Դուռի Նալէրիներէն մէն Թաղիւր մը բերելով մէկիկ
մէկիկ անուաններ կարգաց ներման արժանացած
բանտարկեալներուն, որոնց մէջ կը գտնուէր երի-
տասարդին անունը։

Բանտարկեալները միտքերան սկսան պոռալ.

« — Փառիշտըմ չօք ետա՛ւ. . . »։

Ու խորովին բանալն զուրս ելան։ Այդ վաթ-
սուներեք հայ բանտարկեալներուն մէջ միայն մեր
ծանօթ երիտասարդն էր որ բաւ մ'անգամ չարտա-
սանեց, ալ հոգիին անզուսպ միմունջը չկրնալով
իւզել։

— Վրէ՛ժ, վրէ՛ժ. . . գոչեց ինքնիրեն։

Բ.

Առաւօտ էր։

Վարդագոյն արշալոյս մը Մարմարա ծովուն վը-
րայ իր ոսկի ճառագայթները կը թափէր առատ
յորդուով մը։

Երկինքը վճիռ ու պայծառ էր։

Այդ պահուն, Սամաթիայի հայաշատ արուար-
ձանի մէկ անշուք փողոցին մէջ մարդ մը կանգ

կառնէր, որ յոգնած ու բոլորովին ճնշուած էր։

Այս մարդը չատ տարիքոտ չէր երեւնար. տա-
կայն իր մեռելափայ կերպարանքը, իր խոր ին-
կած զթալի աչքերը, իր ճաղատ ու լայն ճակատը
ծածկող ափոյն խորշմները, իր թշուառութեան
ու անթուրեմի ներքեւ սեւցած ու միւր հալած
շրթները, վերջապէս իր ցիւրմաքիւր թուր
զրկ արտայայտութիւնները ցոյց կուտային թէ վա-
ղահաս ծերութիւն մը ընկճած էր զինքը։ Պատը-
տած, երկայն եւ իւզող վերարկու մը, թիպոցին
ու խոչոր կարկառանքով ծածկուած տափառ մը,
կիզտոտ ֆէս մը եւ ալտակարգ մեծութեամբ շին-
ուած մոճակները իր հագուստը կը կազմէին։
Ձեռքը խոչոր, ալտառոցց գաւազան մը ունէր,
ու աջ թեւէն կախուած էր մուրացկանի տոպրակ
մը։

Այս մուրացկանը փողոցներու մէջ կը թափառէր
առանց գոռները բաղկնելու, ինչպէս կընեն սովո-
րական մուրացկանները։ Կը նայէր որմերուն, ա-
ւերակ չէնքերուն, մեծակառոյց սպարանքներուն,
տուններուն եւ անոնց պատուհաններուն ու գոռ-
ներուն։

Ինչ կու գէր. . . ինչ էր այս անձանթ մու-
րացկանին նպատակը։

Աստուած գիտէ. . .

Վերջապէս մուրացկանը, երկար տանին թափա-
ռելէ յետոյ, կանգ առաւ. դուռի մը առջեւ ու մն-
քեղաբար չչալկը քաշեց։ Պատուհանէն երիտասարդ
մը գլուխը գուրս հանեց եւ խորին ուշադրութեամբ
իր գոռին առաջը սպասող մուրացկանը դիտեց։

(Շարունակելի)

Դրք յեղ. մարմին մը, Դաշ, կու-
սակցութեան ազգին ամբողջութեանը,
ազգային զանազան հաստատութեանց
նկատմամբ բռնած ընթացքովը, ու
թուրք կառավարութեան հետ պայ-
քարելու նպատակաւ իր ընտրած գը-
րութեամբը :

Թուրքիոյ մէջ, թուրք վարչու-
թեան ընդդէմ իր ունեցած գործու-
նէութեանը մէջ, Դաշ, կուսակցու-
թիւնը որդեգրեց գործելու ու կեր-
պիրը . 1. Յարձակում եւրոպական
հաստատութեանց վրայ . 2. Յարձա-
կում ու սպառնալիք աստիճանաւոր
թուրք պաշտօնատարներու վրայ . 3.
հայդուկային խումբերու կազմակեր-
պութիւն :

Գործելու այս երկը ձեւերը, որոնց
մէջ կը սահմանափակուի Դաշ, կու-
սակցութեան թուրքիոյ մէջ ունեցած
գործունէութիւնը, զօրազգայէս ոչ
մէկ կերպով ազգային ազատագրու-
թեան համար պայքարող ժողովուր-
դինը կրնային ըլլալ . այնպէս որ
մարդ մեծ գծաւորութիւն կզգայ հաւ-
ատար որ այդ գործունէութիւնները
յղացուցնէ իրօք հայեր ըլլան :

Մինչեւ այսօր տակաւին չկրցանք
հասկնալ թէ հայդուկային խումբերու
կազմակերպութեամբ, երբ 10, 20
կամ 40 պիտուած մարդիկ թուրք սահ-
մանադուրը կը խուժեն, ու ասին
մը քիւրտերը նեղելէ ետք վերստին
սահմանադուրը վերադառնալով կան-
հատանան, Դաշ, կուսակցութիւնը
ինչպէ՞ս յեղափոխութեան ծառայել
կըմտնէ . Ապստամբութիւն տնտես-
նէք կրնար տալ այդ տարօրինայ
խրտւմներուն, ապստամբութիւնը
քաղաք մը կամ որ եւ է վայս մը գը-
րաւելով, բռնակալ կատաւարութեան
դէմ ասին մը գիտադրելուն մէջ կը
կայանայ . ապստամբութիւնը երկ-
րի մը տիրող վարչական կազմակեր-
պութեան եւ օրէնքներուն դէմ ըմ-
բոստանալով, այդ երկիրը բնակչու-
թեան աւելի յարմար լաւագոյն օ-
րէնքներով ու վարչային ձեւերով
օժտելու ձգտելն է : Ձէյթլուքը,
որ թուրք պետութեան իր ներքին
գործերուն մասնակցութիւն ունենալը
ճանչնալ չուզեց, կապտամարտի թուրք
պետութեան դէմ, իսկ Դաշ, վարիչ-
ները, որ քանի մը դրչ. ճարտիւնուն պէս
մէկու մը կանւելը հրապարակ կոտան
ու զայն սահմանադրութիւն ներս կը ձը-
գեն, եթէ ամեն օր ալ հայդուկային
խմբեր կազմելու միջոցները ու գիւ-
րութիւնները ունենան, զարմեալ
ազգին օգուտ մը չպիտի կրնան ընել .
քանի որ այդ խումբերուն նպատակը
տեղ մը, ամբողջ մը գրաւելով, որոշ
շրջանակի մը մէջ տիրող իշխանու-
թեանց դիմադրել, ու ժողովուրդը
ապստամբութեան հրաւիրելն է . այլ
այլ խումբերը քանի մը իւրաքանչիւր
կարծակիի բերելէ, կամ քիւրտ ան-
գէն կրնան սպաննելէ ետք, հեւ ի հեւ
զէպի սահմանադրութիւն կընթանան, որ
պէս զի մի գուցէ կանոնաւոր գործե-
րու գիտադրելու ստիպուին :

Միւս կողմէ հայդուկային խումբե-
րու գործունէութեանն ազգին վրայ
ծանրացած զօրազգութիւնները այն-
քան ծանր, այնքան բազմաթիւ,
այնքան աննշաւտ են որ մարդ կըս-
տիպուի եւթադրել թէ կամ Դաշ,
վարիչները ալ տրամաբանելու անկու-
րող աստիճանին հասած են, հա-
յասէր տը Գոնդէնտի բառերով, եւ
կամ մանաւանդ բացէ ի բաց թուր-
քիոյ յար խառնակ վիճակի մը մէջ
մնալուն շահագրգիռ, օտար պետու-
թեան մը գործիքներուն առջեւ կը
զանուրնը :

Ա՛խ, Դաշ, վարիչները շատ լաւ
գիտեն որ հայդուկային խումբերու
պատճառաւ շատ մը վարիչ տեղի ու-
նեցան, շատ մը գիւղեր, քաղաքներ
աւերուեցան, նորանոր ընտանիքներ
զոհաւորուեցան . լաւ գիտեն թէ ամեն
անգամ որ հայդուկներու խումբը գի-
շեր ասին սահմանադրութիւն անցնելով,
քանի մը քիւրտեր յանկարծակի կ'ըս-
պանեն ու սահմանադրութիւն կը վերա-
դառնայ . քիւրտ ցեղապետները ու
թուրք պետութիւնը, ուրախ հայու
արին թափելու համար իրենց ընծայ-
ումը պատրուակէն, իրենց քանի մը
մեծածններուն վրէժխնդրի կըլլան
անմիջապէս հազարաւոր ազգայիններ
կոտորելով՝ մէկ . երկու, երեք ան-
գամ չէ որ այսպիսի կոտորածներ տե-
ղի ունեցան : Ո՛ր է, ի՞նչ կրնայ
ըլլալ այս կերպ գործելուն օգուտը,
բաց՝ Հայաստանի մեր տարաբաղ-
եղաբայները թողորովին յոսանառու-
թեան մղելէ ու յեղափոխութեան վա-
սակար ըլլալուն անոնց համագում գո-
յացնելէ :

Ապստամբութիւնը 10—20 մարդով
կարելի չէ . ասորինքով պէտք է
պատրաստուի լուրջ ապստամբութեան
մը համար :

Սակա՛յն, եթէ Դաշ, վարիչները
Հայաստանի մէջ լրջօրէն ապստամբու-
կան շարժում մը ստեղծելու համար
քանի մը տարի զոհէին, ինչպէ՞ս ի-
րենց գործունէայ միակ կուսակցու-
թիւնը ըլլալնին, «ի ձայն փողոյ եւ
թմրկի», պիտի իմայնէին :

Ապիրտներուն փոյթին էր թէ ի-
րենց այդ բոլորովին անօգուտ շար-
ժումներուն պատճառաւ զուր տեղը
հարիւրաւոր երիտասարդներ կարիւ-
նտին, մայրեր կը ձեղբորոտին,
կոյսեր, հերարձակ, հարէմներ կը
քաշկոտուին . կը բաւէ որ այդպէսով
նոր ապագայ մը տուած կըլլան իրենց
գործունէայ ըլլալուն, կը բաւէ որ նոր
առիթներ կուենան նոր յաւելում-
ներու մէջ իրենց ինկածներուն պատ-
կերը շահագործել . կուսակցութիւնին
պանծացնելու . . . :

S. ԷԼՄ. ՍԵԱՆ

(Շարունակելի)

ՅՈՐԴԱՆԵԱՆԻ ՄԵ ԱՌԹԻՒՒ

Ամէս մը իմեր քաղաքիս ժողովուր-
դը խմբովին կը խուժէ տեղւոյս հոռ-
մէական եկեղեցին գիտելու համար
հանգուցեալ Մարիա Լուիզա իշխանու-
հոյն ի յիկասակ յաւեմալան սիրոյ
դուռը մեծօրոգի առնալը .
Արձանը կը ներկայացնէ Նորին Ա.
բարձրութիւնը իր մահաւան անկողնոյն
մէջ այնպիսի բնական կերպով մը որ
կը հիացնէ ամէն այցելու . առած տե-
ղեկութիւններէս իմացայ թէ այս ար-
ձանը՝ իտալիոյ ամէնէն հռչակաւոր
քանդակագործ անուանի Թոմմազօ
ձէնթիլիէ գործն է :

...

Արձան մ'ալ հայ ազգը պիտի ու-
նենայ եթէ Աստուած կամ ի իշխան
երախապիտութեան անմոռաց յիշա-
տակի մը, յառաջիկայ Սեպտ. 1 ին
Միթիարեան յորհեանքին օրը, այն
արձանն ալ պիտի ներկայացնէ Միթի-
ար Արքան, հայ ազգի այդ անմահ
կրօնաւորը, որը իր ամբողջ կեանքը
նուիրեց երկաթեայ հսկայ հիմար-
կութիւն մը դարձնելով զայն հալած-
եալ ազգի մը մտաւորական կեդրո-
նը :

Սակայն ի՞նչ կը խորհի ընել հայ
ազգի մեծամասնութիւնը անմահ յորհը
հարին անջինջ յիշատակին համար —
գրեթէ ոչինչ : Բազմալիպի 1 Յուլի-
սի յաւելումին մէջ ամիսներէ իվեր
գոյացած նպատակներու ամբողջ դուժա-
րը հասած է 7227,50 ֆրանք . մինչ-
դեռ այդ հսկայ յիշատակին համար
տակաւին քանի մը տասնեակ հազար
ֆրանքներու պէտք կայ . Սեպտեմբե-
րը մահացաւ գրեթէ, աչքի առջեւ
ունենալով Պուլկարահայը որ կը խոր-
թայ, ու մեր հարուստները որոց մե-
ծամասնութիւնը անտարբեր շարու-
նակ՝ սրճարանի մեղկ մթնոլորտին
մէջ իրազի սեղանին շուրջը կամ տաճ-
կական աղաւաղ բարձրով համեմատ
անճոռնի խօսակցութիւններով կան-
ցընեն ժամանակը անոնց գիտնայ ու-
ղեղութիւն իսկ մը պարտականութիւն
ներ ունին կատարելը ու ամէն ժա-
մանակէ աւելի հիմա է որ անցնելով
ժողովրդին դուրը իրենց նուիրական
պարտքերը կատարեն ու կատարել
տան . զի որուն որ շատ տրուեցաւ,
շատ պիտի խնդրուի անկէ . բնական
օրէնքը այս է :

...

Յորհեա՛ն մ'ալ հոկա . 1 ին պիտի
ունենանք որուն համար թէեւ հոս
կեդրոնակ . Մասնախումբ մը կազմուած
ըլլալը ծանուցինք ամիս մը տոռալ
«Իրաւունք» ի ազնիւ ընթերցողնե-
րուն, սակայն տակաւին գործունէու-
թեան ու եւ է յայտարար նշան մը
ցոյց տուած չէ մինչեւ օրս : Առայժմ
կը սպասենք ու կը յուսանք .

Բայց երանի՜ թէ յոստիար չըլ-
լայինք :

26 Յուլիս, 1901 Ա. Ս .
Ֆիլիպի

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սիւսի կաթողիկոսական ընտ-
րութեան խնդիրը, որ, ըստ Պատ-
րիարքարանի յայտարարութեան,
կարգադրուած ըլլալով, ընտրու-
թիւնը ի մօտոյ պիտի կատարուէր,
կրկին յետաձգուած է . այս ան-
գամ ալ օրերու տարաթիւնը
պատճառ կը բռնուի . տարւոյն
այս տաք եղանակին մէջ կտրելի
չէ եղի լիտանա ընտրական ժողով
կուսակցի :

—Օրմանեա՛նի անուան տարե-
գարձին առթիւ վեհ Հայրապետ
եւ Յարութիւն Պատրիարքը շնոր-
հաւորական հեռագրեր զրկած են,
Նոյնպէս Սերպիոյ պատգամը եւ
ուրիշ բարձրախաճան հայ եկե-
ղեցականներ ու ժողովականներ
չնորհաւորական այցելութիւն տը-
ուած են Պատրիարքին :

—Կրօ՛ն. Ժողովը լրագրաց հրա-
տարականութիւններէն տեղեկանալով
որ Ամասիա եւ ուրիշ վիճակի մը
մէջ բողոքական քարոզիչներ հը-
րաւիրուած եւ քարոզ խօսած են
հայ եկեղեցիներու մէջ, ե որով
հետեւ ժամանակ առ ժամանակ
շրջաբերականներով արգիլուած է ոչ
թէ օտար ալ նոյն իսկ Հայ եկե-
ղեցւոյ դաւակ ուսումնական աշ-
խարհականներու եկեղեցւոյ մէջ
քարոզ կու յերբոյ խօսիլը, որո-

շեց նոր շրջաբերականով մը կրկ-
նել սոյն արգելքը :

—Պատրկոստանի մէջ երրորդ
առաջնորդութիւն մըն ալ պիտի
հաստատուի ի Սակու :

—Վեհ. Կաթողիկոսը ծանուցե-
ր է թէ այսուհետեւ Գէորգեան ճե-
մարանէն ընթացուարտ վարդա-
պետները միայն Տնօրէն պիտի
ընտրուին թեմական Կաթողիկոսին :

—Կարնոյ Կարմիր վանքի Որ-
բանոցին տարեկան հարձաքննու-
թիւնները հանդիսաւոր կերպով
կատարուել են . 108 որբերէն 9
ընթացաւորներ եղի են, ա-
սոնց երկուք տարի մըն ալ պիտի
շարունակեն ուսումնին, միւսները
պիտի տեղաւորուին մէյ մէկ կերպ
Որբանոցին մաքրութիւնը շատ կը
զովուի : Նոյն Որբանոցին արհես-
տական ճրագին կը հետեւին 15
որբ կօշկակար, 7՝ հացագործ, 9՝
երկրագործ . երեք դաս կառնեն
եւ երեք ժամ արհեստ կը սորվին
ամէն օր :

—Ֆիլիպէի ազգ. վարժարանին
համար օգնական ուսուցիչ մը եւ
Սլովէնի համար վարժուհի մը կուզ-
ուի :

—«Արմէնիա» թերթի Ապրիլ
18/1 Մայիս թիւը երէկ ստա-
ցանք, (այսչափ յոյսալիւս ան-
շուշտ քօղօղութեան հետեւանք է)
Այդ թիւին նախօրեւածք, Մեկ
Սէ ստորագրութեամբ, Սալմաստի
վրայ կը խօսի եւ ցաւ կը յայտնէ
այդ պարսկահայ գաւառին մէջ
հայ յեղափոխականներէ ի գործ
գրուած վարագրութեանց առթիւ
ու կրտէ . «Ժամանակ է որ մեր
գործիչ մարմիններ իրենց մեծ եւ
բազմազաւղ գործերի մէջ, հայ
վերածնութեան ջանքերին այնքան
ստատար հող ալ հայաբնակ փոք-
րիկ գաւառն էլ մտքից չի հանեն
եւ ոչ միայն այդքան, այլ նաեւ
իրենց անոռն առնող կեղեքիչ աղ-
տոտների ընթացքին սանձ մը եւ
վերջ մը գնեն . Հէնց, օրինակի
համար, Գաշնակցոյթիւն չպիտի
կամենար որ իր դրօշին տակ գոր-
ծած եւ մեռած Պետոնների, վաղ-
քէնների, Երուանդների եւ այլն
այդ թատերադրուր՝ լիշեալ ա.
նաւներ յիշատակ պոծող գործ
ու ընթացքներից մաքրէր » :

Այս շատ որոշ ակնարկութիւն
մըն է թէ «Արմէնիա» ի եւ «Մը-
շակ» ի մէջ իշխուած Սալմաստի հայ
եկեղեցիներէ շատելը դաշնակցա-
աննէն են :

—Ֆիլիպէի մեղ կը գրեն հե-
տեւեալը .

« Յ . Թ . որ առաջ թ . Բաղար-
ճը կը բնակէր, իսկ այժմ հոս
փոխադրուած է, իբրեւ վեր . Հըն
չակնտն, Գաշնակցականաց կողմէ
երկու անգամ տէպօսի ենթարկուե-
ցաւ : Առաջին անգամ մութ ժա-
մանակ բարեկամի մը իսնուրթը
նստած ասին քար նետեցին խա-
նութեն ներս, բայց անյալով կեր
պով . երկրորդ անգամուն, հաստ
զաւազանով մը ետեւէն զարկի
են ու ինկեր մարեր է : Զարնոյը
իսկոյն անհետացիւ է փողոցին
մէջ » :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ

ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԵ

ԹԻԻՐԲԻԱ

Այլ Օսման սերտեմիստէն օլուպ, Սուլթանարըն ճիւղի սինտէ գրըն զուշաթմագ հագգընա հալիզ օլան Գոնեառաքի Շէրիֆ Սոնլանըն խաֆէին տէրտէթլէ հապս օլընտըղը մէսմուրիդ օլմուշ տըր :

—Յուլիս 27 թարիխէ Սթանպուլ տան ալընան թէլէկրաֆ Ենիտէն պիր թագըմ էրմէնիլէրին տէրտէթլէ թէվգըֆ օլընտըղարընը պիտիբոյ տիր :

Թէլէկրաֆըն վերադարձի թագի սիւլթանն անշաղաբըն իւզլէ, էրմէնիլէրին Ենի պիր Նիւմայիշ իտէնէլէրին էլէ կէշէն միւզիւր էվրալարտան անշաղաբըն : հալպուքի Սուլթանըն Ենիվի ճիւղի սինտէթլէ չիմտիտէն իհիթիյաթըն սապրանմագ իշիւն պու Եօլտա տէսիսէլէրլէ պիր թագըմ զապալընարըն Բէնիտէյէ սօգմագ վէ աճ մէսմուրարա ընշվաթ գօթարմագ մագսէտիտէն իպարէթ օլտըղը հէրքէսին պիտիկի հագըգաթլարտան տըր :

—Պապը Ալի վէ Ֆրանսըզ էլ չիսի պէյնիտէ կէրկիլիկէ սէպէպ օլան մէսէլէրտէն տօլարը, Ֆրանսա խարիճիյէ նազըրը Ս. Տէլքասէ Բարիզ Օսմ. էլիսի Սիւնիւր պէյի չաղըրուպ, Ս. Գոնս թանըն թալէպլէրին թէնէթիտ ու իսրարլէ, օգոստոս 20սինէ գատար գաթի պիր ճէվապ կէթիւր. մէսինի թալէպ իթմիշ օլտըղը «Բըթիթ Ռըրիւրիք» կաղէթա. սը Եաղմըշ տըր :

Ս. Տէլքասէին պու իսրարըն իւզլէրինէ, Սուլթան մէսէլէրին ա. զըրաշտըղըն Ֆարգ իտէրէք. Ս. Գոնսթանըն Եըրտըղա չաղըրուպ, ուզոն միւքալէմէտէն սօն. րա, Եքի Ֆրանսըղըն 800,000 լիւրա մաթլուպը մէսէլէրին սուրէթի տօսթանէտէ հալ իտիլէնէկիլի վէ ըրգաթըմար մէսէլէսի իշիւն տաթի իթիճի պիր կէօրիշմէլէ ֆոսըլ-Բէլիւր օլապլէնէկիլի տնլաթմըշ օլտըղը սօն թէլէկրաֆ հալաթի. սաթընտան տըր :

Ֆրանսանըն Պահրի-Սէֆիտ օս. նանմաթըն իթիճի գըսմը թիւրքիա սուլարընա տօղըն հարէքէթ իթմէք իշիւն, պահրիյէ նազըրընըն էմրինի պէլէմէքտէ օլտըղը Բարիզտէն պիտիբոյ տիր :

—Գարատաղ սինօրը տաթիլին. տէ պուրնան պաղը արապիլէրի զապթ իթմէք էֆքիտըր իլէ Ա. նապուտարըն Սօքրայա հիւճուսա գալըղաճագլարը անշաղաբըն օլտըղընտան, Սթանպուլ Գարատաղ մապահաթիկըրը Ս. Պաքիշ Պապը Ալիյէ պիր նօթա վէրուպ, լաղըմ կէլէն թէտապիլին էվգէլ-

տէն իթիլիտաղ օլընմաստէն թալէպ ու թապիլիյէ իթմիշ տիր : —Եոնան վիւքէլա Բէյիսի Ս. Թէօտօրիլին Սուլթան իլէ կէօրիշմըր էլիւն Եաղընէն Սթանպուլ կէլէնէկիլի թէլէկրաֆ պիտիբոյ տիր :

ՄԻԻԹԷՆԵՎԻԹԵ

Չին էնէպի ապքըրինն ումու գօմանտանը վալտէրգէ համ. պուրկա Ենիթիլի օլուպ, իմրէ. րաթօր վիլէլիւմ, ալման վէլիւտաղ վէ վիւքէլա Բէյիսի գօնթ Պիւլօֆ անը գարընարընար. վալտէրգէ մէրքուսան իլէ կէօրիշտիւք. տէն սօնրա սէրայա կիտուպ իմրէրաթօրիցա վէ տիկէր Բընիւր իլէ տաթի կէօրիշմիւշ տըր :

—Իթիլիտան սապըզ վիւքէլա Բէյիսի Ս. Ֆրիսի պիր վալտէրգէ պէրու մուգտարըզ օլտըղը խաթաթալըղտան յուլիս 29 տա վէֆաթ իթմիշ տիր :

ԴՈՒՍԻԱ

Ենի Եաղըն «Չար Ալէք սանտր Գ.» նամ զըրհընըն Գոնս. թաթտա տէնիլէ Ենիթիլիէկիլի էննաթէ. զուհուր իտէն չէտիտ Բուզկիսար վաթօրըն պանտէրա տիրէլէրինի զըրուպ աթմըշ վէ պու սէպէպտէն պաղը քիշիլէր Թէլէֆ օլմուշ տըր :

Մէլքէր զըրհընըն ուզոնըրը 397 տար, կէնիշիկի 76, տէրիլիկի 26 օլուպ, 13600 թօն իսթիլիտա իտէր վէ մաքիւտարը 16000 աթ գոլվիլէթիտէ օլտարա, սաթթմա 18 միլ Եօլ ալըր :

Ֆէզա «Գոնօնտիլի» վէ «Գիւն. Եաղ Սուլթաֆ» նամընտա տիր. կէր Եքի աթտէն ճէսիւմ գրիւտաթօր. իշիւն օլընմագտա տըրար :

—Կէշէն կիւն Պաթիւստա պա. րուլէնէնէնէն Բաթլամուսընտան 120 քիշի էօլիւ վէ Եաղլի պու. լընմըշ. 60 սաքէրտէն 30ը էօլմիւշ. Բէք չօգ էվլէր Երգըլմըշ վէ տիվարարը Եաղըլմըշ տըր :

ԹՐԱՆՍՎԱՆ

Ճէնուպի Աֆրիգա մուհարէպէ սինին տաշա ուզոն միւտտէթ տէվաթ իտէնէկիլի թրանսպա. տան Լօնտրայա կէրի կէլէն զապիլէրին սէօլլէմէքտէ օլտըղը վէ պաղըլարըն զանընա կէօրէ 4-5 սէնէ տէվաթ իտէպիլէնէկիլի թէրար ինիլիլ կաղէթալարըն էաղմագտա տըրար :

—Պօէր մուհարէպէսինի քիւ. չաթընտան Յուլիս նիշալէթիլէ գատար ինիլիլէրին ումու թէլէ. ֆիլաթը 71333 քիշիյէ պալիլ, օլտըղը Թաւնտա կէօսթէրիլէն աթի. տէքի ճէտվէտէն անշաղաբագտա տըր :

Մէլտանը մուհարէպէտէ էօլէն 392 զապիլ, 4083 նէֆէր. Եաղընտնապ տէ սօնրա էօլէն.

էր 187 զապիլ, 1382 նէֆէր. Ենիթիլիէքտէ էօլէնէր 4 զապիլ 93 նէֆէր :

Խաթաթարըղտան էօլէնէր 251 զապիլ, 9976 նէֆէր :

Գաղաէն էօլէնէր 12 զապիլ 395 նէֆէր :

Ղալապ օլտնար 558 նէֆէր :

Սաթաթլանուպ մէլէքէթլէրի. նէ կէօնտէրիլէր 2270 զապիլ 51228 սաքէր :

Ճէնուպի 3064 զապիլ 68849 նէֆէր :

—Լօրտ Ֆիշէր օգոստոս 7 տէ Ենի պիր իլանտմէ նէշր իտուպ, սէպտեմբը 15 ինէ գատար թէր. քի սիւլա իտուպ թէսիւմ օլմայան Պօէր զապիլէր. Եսիլ վէ Ենի մէմուրար Եպէտի սիւլիլիւն իտի. լէնէլէրինի վէ անիլէր մուսվէ. նէթտէ պուրնան Ենիլի Պիւլիլէր. լէր տաթի ալընէլա իլէ ճէվա. լանտըպտան մատաթ մէնգուլ վէ զալըր մէնգուլ (չարթուկան վէ ան. չարթ) մալարը զապիլ օլուպ սա. թըրաճաղըն իլան իթմիշ տիր :

ՏԱԽԻԹԵ

Սաթթիլիսի գօմիլէսինն սա. պրգ Բէյիսի Ս. Պօրիս Սարաֆ. վըն վէ Բէֆիլէրինն մուհարէմէ. Ի յուլիս 30տա պաշլամըշ տըր. իշպու մուհարէմէյէ պաշլըճա սէ. պէպ Պուգընէտէ գաթիլ օլընան կաղէթաճը Միլիս յիլիլանտէն վէ Ֆիթիլիլէրին տաթաթ տըր. Իլը կիւնիւ շահիլէրին իսթիլիլաթ. լարը իլէ մէշուլ օլընմըշ :

—Սապըգ տաթիլիլի նազըրը Ս. Բոտալաթի մալիլաթարա միւտաթտա վէքիլի թալին օլըն. մըշ տըր :

—Սօն տէֆա ինիլիլապ օլը. նան Մաթթիլէնիա գօմիլէսինն մէրքէլի իտարէ աղալարընն իս. րարը իւզլէ, գօմիլէնին մէճիսի ումուսիսի քիշաթ օլընուագրին. տան, հէր պիր թարաֆտան մու. րախալար Սօֆիտա թէնէմմիւ օլընմագտա տըրար :

ՉԻՆ

Տէվէթլէր վէ Չին հիւքիւմէթի պէյնիտէ իմալանաճագ օլտն սուլհ աշտանմէսի թէլիլ օլըն. մըշ տըր. զիրա ինիլիլէրա հիւ. նիլ Բիլա կէօսթէրմէմիշ տիր :

ԱՆՄԱՆԻԱ

Միլիլէթիլի իմրէրաթօրիցա Ֆրէտէրիկին ճէսէտի պահարա. յուպ թէֆիլէր վէ չիլէլէրլէ տօնաթըմը թապուտա վալ օլըն. մըշ տըր. Բօցտամա իմրէրաթօր Ֆրէտէրիկին մէպարը Եաղընա տէ. ֆըն օլընաճաղը մուգարէր իսէ տէ, ճէնաղէ ալարն իճրա օլըն. ճաղը կիւն գարալաշմամըշ տըր :

Ինիլիլէրա գրալը վէ գըրա. լիցաթը Լօնտրայա հարէքէթ իթմիշ օլուպ Ֆրանսէլիկէ Ենիթիլի օլաճագլար :

ԻՆԿԻԼԻԹԵՐԱ

Լօրտար մէլիլիտէ, խարիճի. յէ նազըրը Լօրտ Լէնտաճըն Չի. նին աշվալինտէն պահա իտէրէք. «Հիւքիւմէթ ինիլիլէրաճըն մէն. ֆաթթըն մուհարէպէ իթմէքտէ տիր» տէտի, քէզա ինիլիլէրա վէ Բուսիա պէյնիտէ վաթր օլտն մէսէլէրի տաթի սուլհէն հալ իթմէկէ չալընտըղըն պէ. յան իթտի :

ԿԸ ՓՆՏՈՌԻԻ

Խարիլըր Մէլիլէր Բնալիլ Ա. սուր էֆ. Թալիլիլանի զաւալ, Գրիգոր Թալիլիլան անտէն 13 տա. րիկան պատանի մը, Ելիլաճնալ ճիւ. մարանէն հալիլիլէ վերադաճալու համար Պաթթա Եկաթ ու հոն ան. ցապիլ չի տըր Եկաթ պատճառաւ մը. տաղըն Գուլիլիլա կամ Ռուսիլիլա անցնիլ, Երիւրա աթիլի ի վեր իրա. տիլիլիլիլիլ չէ ստնուած. ուստի կը ինիլիլիլ անտ հասցէն զիցոլ ապալինիլիլ օր հաճին իմրաթըն. թեան Երկաթը մը իմալիլ, օրը յիլիլա ծնողը ու աղալիլիլիլ իտրին մատաճընէն մը աղալիլիլ պիտի ըլլան :

ԱՉԴ

Վաճառի Երկաթ Որոտիլիլ Բնիլ. րուլիլա հալաթիլ ըլլալ փաթաթը. ներ թող զիլիլ Գործաթիլ Թողալիլ ի զիլիլ Գործ. Թողալիլ (Կիւլիլ)

ԹԻԻՆՃԱՐԻՅԵ

ՉԱԽԻԹԵ

ՊՈՒՂՏԱՅ	ԿՈՂ
Վալիլ. Երապա 52-58 լիպ. հքթ.	8. /11.
ԱՐԲԱ	
Վալիլ. 100 քիլ.	ԿՈՂ
Արապա 38-45 լիպ. հքթ.	5. 70/6. 30
ԵՆԻԼԱՅ արապա	4. 20/4. 40
ՅԱՍԻԼԻԻ 100 օգա	23. /25.
ՅԱՎՏԱՐ	7. -/8.-
Երապ. ֆաթալիլ, չալաթ ֆի. յաթլարը սաղաթ տաթ օլընմագ. զիրա մալ կէլէլիլիլիլ տնալ իթմէլ օլմայօր. Արապ վէ պուգտալ ֆիլաթ. լարը Ենիլ մալար իւզլէրին տիր :	5. 60/5. 80
ՏԱՐԸ	5. 60/5. 80
Կիւլիլ 70/80 արապա կէլիլէքտէ. վալիլ Երապ.	
Վալիլ մուսմէլէսի ալիլիլ ֆրանք. լէ, արապա կիւլիլիլ: Նար. 22. 90	
ՎԱՐԳԱԼԻԹԵ	
Վարնա Բիլապարտա պաղալիլէ մալիլիլիլ պու կիւլիլիլ ֆիլաթ, ալ. թու. ֆրանք իլէ :	Ֆր. Սն.
ԳԱՆՎԵ	1. 51/1. 61
Շէֆէր. — (Բէլիլ) քիլո	— 60/1. 62
« (Բէլիլ) սանտըր	29. 50
ԲԻՐԻՆՃ—Ճարն չու	
Վալիլ. — — — — —	34. —
ԲԻՐԻՆՃ Ֆիլիլիլ չու վալը	39. —
ԲԻՐԻՆՃ ինիլ. — — — — —	27. 50
« Բիլիլիլ	45. —
ԿԱՂ. — սանտըր :	7—20
Ճէթիլ, ԵԱՂ. — քիլո — — — — —	95/1. 15

ՍԱՐԱՅԻԹԵ

Նարէլէն 22 ֆրանք 75 սանթիլ Օսմ. իրար 22. 90 ֆրանք ալիլիլիլ

Отговорникъ Н. Драгулевъ
П «Взаимность», Варна